

Ympäristölupa ja tuulivoima

Tuulivoimaloiden suhde ympäristösuojelulain mukaiseen ympäristölupamenettelyyn

Tuulivoimaloihin liittyvä ympäristölupatarve arvioidaan ympäristönsuojelulain (527/2014, YSL) perusteella.

Tuulivoima ei ole automaattisesti ympäristöluvanvaraista toimintaa, mutta lupavelvollisuus voi syntyä tapauskohtaisesti, erityisesti melun, välkkeen tai muun ympäristön pilaantumisen riskin vuoksi. Yksittäisten tuulivoimaloiden ympäristöluvan tarve perustuu mahdolliseen naapuruussuhdehaittaan (YSL 27 §:n 2 momentin 3 kohta).

Ympäristölupa on oltava toimintaan, josta saattaa aiheutua naapuruussuhdelain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Säännöksen mukaan kiinteistöä ei saa käyttää siten, että naapurille aiheutuu kohtuutonta rasitusta esimerkiksi valosta tai muusta vastaavasta vaikutuksesta. Naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta tuulivoimaloiden kohdalla voisi lähinnä olla valtioneuvoston päätöksen mukaiset ohjearvot ylittävä meluvaikutus tai muiden maiden, kuten Saksa ja Ruotsin, ohjearvot ylittävä välkevaikutus (noudattamista suositellaan Ympäristöhallinnon ohjeessa OH 5/2016).

Ympäristöluvasta vastaava viranomainen ja muut tahot

Ympäristöluvan tarpeellisuudesta päättää toimivaltainen viranomainen, joka on kunnan ympäristölupaviranomainen. Ratkaisevaa ei ole yksittäisten henkilöiden tai virkamiesten henkilökohtainen mielipide kohtuuttomasta rasituksesta, vaan luvalla tulee olla juridiset perusteet.

Toiminnanharjoittaja hakee itse ympäristölupaa joko oma-aloitteisesti tai toimivaltaisen viranomaisen kehotuksesta tai määräyksestä (YSL 175 §). Määräys voi perustua esimerkiksi siihen, että toiminnasta aiheutuu tai saattaa aiheutua kohtuutonta haittaa tai toiminta on aloitettu ilman tarvittavaa lupaa.

Muut tahot (kuten asianosaiset, yhdistykset ja järjestöt tai kunnan muut toimielimet) eivät voi hakea ympäristölupaa toisen toiminnan puolesta, mutta heillä on oikeus tehdä valvontapyyntö, ilmoitus epäilystä ympäristöhaitasta tai pyytää arviota toiminnan luvanvaraisuudesta. Valvonta-asia voidaan saattaa viranomaisen käsiteltäväksi muidenkin kuin toiminnanharjoittajan toimesta (YSL 186 §).

Ympäristöluvan hakeminen

Ympäristölupaa voi hakea etukäteen ennen toiminnan alkamista (YSL 27 §, 29 §). Etukäteen ympäristölupaa voitaisiin edellyttää tuulivoimaloille, jos olisi ilmeistä, että valtioneuvoston asetuksen mukaiset melutason ohjearvot ylittävä meluvaikutus tai muiden maiden, kuten Saksan ja Ruotsin, ohjearvot ylittävä välkevaikutuksen raja-arvot tulevat ylittymään asuinrakennusten kohdalla.

Ympäristöluvan hakeminen ennen toiminnan alkamista on ajankohtaista siinä vaiheessa, kun tuulivoimaloiden tekniset tiedot, kuten voimalamalli ja voimaloiden tarkka sijainti, on määritetty. Tällöin voidaan luotettavasti arvioida, aiheutuuko toiminnasta todennäköisesti ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua merkittävää melu- tai välkehaittaa ja miten haitta kohdistuu ympäristöön. Ympäristöluvassa määrätään toiminnalle rajoitteita haitan poistamiseksi.

Ympäristöluvan hakeminen kaavoitusvaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista, koska kaavoituksessa ei määritellä tuulivoimaloiden tarkkaa sijaintia eikä käytettäviä voimalamalleja. Kaavassa osoitetaan ainoastaan alueet, joille tuulivoimaloita voidaan sijoittaa, ja kaavamääräyksillä ohjataan esimerkiksi tuulivoimaloiden enimmäiskorkeutta, lukumäärää tai ulkoasua.

Ympäristöluvan hakeminen tulee toteuttaa siinä vaiheessa, kun hankesuunnitelma on tarkentunut siinä määrin, että tuulivoimaloiden tarkka sijainti, tekniset ominaisuudet ja niistä aiheutuvat ympäristövaikutukset voidaan arvioida riittävän tarkasti.

Niinimäen tuulivoimahankkeen suhde ympäristölupamenettelyyn

Niinimäen ympäristövaikutusten arvioinnin yhteysviranomaisen toteama perustellussa päätelmässä, että rakentamisluvan lupaharkinnassa on tiedostettava myös voimalan mahdollinen ympäristöluvan tarve.

Niinimäen osayleiskaavoituksen yhteydessä on tunnistettu välkemallinnukseen perustuva riski muiden maiden välkkeen ohjearvojen ylityksestä. Välkevaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa ja kaavaehdotuksen ohjeelliseen voimalasijoitteluun perustuva välkemallinnus on kaavaselostuksen liitteenä. Mallinnuksessa ei ole huomioitu paikallisen puuston vaikutusta tuulivoimaloiden näkyvyyteen ja välkevaikutukseen.

Kaavaehdotukseen on lisätty määräys, jonka mukaan tuulivoimalat tulee varustaa teknisesti siten, että välkkeen rajoittaminen on tarvittaessa mahdollista. Lisäksi kaavaehdotuksessa määrätään, että tuulivoimaloiden rakentamislupahakemusten liitteenä tulee olla melu- ja välkeselvitykset valitulla voimalatyypillä.

Rakentamislupavaiheessa, kun ajankohtaiset melu- ja välkeselvitykset ovat saatavilla, on syytä tarkistaa ympäristöluvantarve mahdollisesti merkittävien välkevaikutusten takia.